



МІСЦЕ ТА



ЧАСОПИС ЛЬВІВСЬКОЇ АРХИЕПАРХІЇ УКРАЇНСЬКОЇ ГРЕКО КАТОЛИЦЬКОЇ ЦЕРКВИ

вересень, 2006 року Божого, число 26/7/181

2 – 3 стор.

Новини з життя Церкви і Архiepархії. Актуальне інтерв'ю. Отець Роман Іванців: „Уневажнення церковного шлюбу нагадує судовий процес”.

4 – 5 стор.

Відповіді на «Лист вірним УГКЦ» підгорецьких отців. Що означає «Ортодокс»? Чи справедливо перед Богом слухати вас, більше ніж Бога?

6 – 7 стор.

о. Богдан Липський. Наша участь у Богослужіннях. Гаррі Поттер: відповідь рецензента.

8 стор.

Вітаємо ювілярів! Надія Заблоцька. «Увійду в дім Твій, поклонюся храмові святому Твоєму».



ПОЙТЕ БОГУ НАШОМУ, ПОЙТЕ...

Від часу проголошення нашої незалежності однією з дражливих тем у нашому суспільстві є, так зване, мовне питання. Найчастіше його порушують на найвищих щаблях державної структури, адже мова, по-суті, є одним із визначальних чинників самобутності українського народу, як, рівно ж, і кожного іншого народу у світі. Воно й не дивно — адже в основі кожної мови стоїть Слово, а Святе Письмо Нового Завіту повчає, що «споконвіку було Слово, і Слово було в Бога, і Слово було — Бог» (Іван 1, 1). Кожна розумна людина, котра глибоко застановляється над цими святими словами, повинна з благоговінням і зі страхом божим відноситися як до слова зокрема, так і до мови взагалі, як це, зокрема, чинить академік Потєбня, даючи мові надзвичайне визначення: «Мова — явище космічне».

Так видається, що в рівній мірі мовне питання є важливим і для Церкви, адже саме Церкві найперше належить промовляти до Бога, Котрий, власне, і є отим Словом, «що сталося тілом і перебувало між нами, повне благодаті та правди, і ми бачили славу Його...» (Іван 1, 14). Святі наші попередники, котрих сьогодні називаємо Отцями і Учителями Церкви, як рівно ж і їх сподвижники і послідовники, глибоко розуміючи з Ким мають до діла, покладали святі слова на папір, і тим самим витворили величній і всеобіймаючий спосіб прослави Бога, котрий сьогодні називаємо — обряд. З поваги до авторитету Того до Кого звертаємося, з поваги до авторитету тих, хто цей обряд створив, уклав і належно оформив, нам належалося б благоговійно відноситися до кожного слова, що міститься в будь-якій богослужбовій книзі.

Саме так, за словами о. Івана Біланіча, відноситься до кожного слова при перекладі Божественної Літургії світлої пам'яті Патріярх Йосиф Сліпий. Згідно слів вже згаданого о. Біланіча, для успішної праці над літургійним текстом Патріярх Йосиф скликав Міжєпархіяльну Літургійну комісію, до числа котрої залучив найкращих на той час фахівців і науковців української діаспори. Серед учасників згаданої Комісії перебував також і сам о. Біланіч. Учасники Комісії регулярно збиралися і дискутували над кожним (!) словом. Якщо ж в якомусь пункті не вдавалося досягти згоди — ця дискусійна точка ставала ніби домашнім завданням. Кожен із покликаних дане місце чи слово опрацьовував самотужки і на наступній зустрічі до нього поверталися знову.

На превеликий жаль, сьогодні літургійний переклад Патріярха Йосифа є замінений іншим, та чи кращий він від попереднього — робімо висновок з рішень Собору монашества, де є записана пропозиція про необхідність нового перекладу і нової редакції літургійних книжок. Нещодавно вийшов у світ «Квартальний об'їжник № 1» Патріяршої Літургійної комісії УГКЦ, що дає надію і сподівання на успішну працю над новим перекладом богослужбових книг. Хотілося б, щоб праця Патріярха Йосифа і покликаної ним Комісії була належно оцінена і пошанована, бо хіба можливо щось доволі добре замінити кращим? Безперечно мова є живою, вона розвивається, і, звичайно, існує потреба у вдосконаленні богослужбових книг. Проте всяка дія у цій делікатній царині повинна підлаштовуватись не під смаки чи вподобання окремих людей — богослужбова література існує для того, щоб у найкращий спосіб прославити Творця. Найкращим завжди є оригінал, це — аксіома. Для нас, українців, оригіналом є переклад рівноапостольних Кирила і Методія. Щоб зберегти глибину змісту і повноту слова, Патріярх Йосиф за спільною згодою членів Комісії залишав окремі слова, а то і цілі звороти, в оригінальній церковно-слов'янській мові. Ось як про це говорить сам Патріярх: «Хоч церковно-слов'янська мова не вповні зрозуміла сьогодні, все одно чимало її слів і мовних зворотів мають велике значення для перекладів і тому не слід ними нехтувати. Вони краще віддають древнього богословського і молитовного духа правд віри ними висловленого, вони надають окремого поетичного й літургійного змісту молитвам і тим підносять думку та почування богомольця на висоти не буденні, а надприродні, що є важною ціллю молитви та благочестя» (Вступне слово до літургії Василя Великого).

Проте, літургійний службеник є лише маленькою часткою для роботи Патріяршої Літургійної комісії. Сьогодні годі знайти у Галичині храм Божий, де б можна було побачити ціле зібрання богослужбової літератури навіть у церковно-слов'янській транскрипції. Їх централізовано «приватизували» московські «кочівники», котрі перевидали їх у своїх друкарнях властивим собі шрифтом, без жодного сумніву впровадили в них свої свята, і цю величну нашу спадщину назвали своєю. Ми ж залишилися з куцями, так званими, «василиянками» сумнівного перекладу. Але ж для нас богослужбова книжка є не для того, щоб скоротити час молитви, а для того, щоб саме нашою молитвою належним чином прославити Творця. І саме Церква, а священник зокрема, і є покликаний власне до молитви. Тому необхідно в найкращих перекладах повернути у наші храми всю богослужбову літературу, як от: Часослов, Мінею, Октоїх, Тріодь тощо, котрі на сьогодні є несправедливо забуті. Це — наша велика спадщина, в основі котрої лежить Слово, і шанувати її наш прями́й обов'язок.

«СУЩИЙ ВЛАДИКО, ГОСПОДИ, БОЖЕ ОТЧЕ ВСЕДЕРЖИТЕЛЮ, ПОКЛОНЯЄМИЙ, ДОСТОЙНО ВОІСТИНУ, ПРАВЕДНО І БЛАГО, ЯК ГОДИТЬСЯ ВЕЛИЧНОСТІ СВЯТОСТИ ТВОЄЇ ТЕБЕ ХВАЛИТИ, ТЕБЕ ОСПІВУВАТИ, ТЕБЕ БЛАГОСЛОВИТИ, ТОБІ ПОКЛАНЯТИСЯ, ТЕБЕ БЛАГОДАРИТИ, ТЕБЕ СЛАВИТИ, ЄДИНОГО ІСТИННО СУЩОГО БОГА, І ТОБІ ПРИНОСИТИ З СЕРЦЕМ СОКРУШЕННИМ І ДУХОМ СМІРЕННИМ ЦЮ СЛОВЕСНУ СЛУЖБУ НАШУ...»

(ЛІТУРГІЯ СВ. ВАСИЛІЯ ВЕЛИКОГО)

О Ф І Ц І Й Н О

Призначено Голову Трибуналу Верховного Архієпископа



В часі літніх вакацій у каплиці Святоюрських палат склав присягу Голова Трибуналу Верховного Архієпископа Української Греко-Католицької Церкви. Згідно із декретом Блаженнішого Любомира (Гузара), Глави УГКЦ, ним став священник Роман Іванців, який до того часу був виконуючим обов'язки Голови згаданого трибуналу.

Сьогодні до складу цього Трибуналу входять:
свщ. Роман Іванців - Голова Трибуналу;
свщ. Михайло Димид - суддя;
свщ. Роман Дзюбак - суддя, адвокат;
свщ. Роман Дудчак - суддя;
свщ. Олег Каськів - суддя;
свщ. Василь Коваль - суддя;
свщ. Тарас Коцюба - суддя, адвокат;
свщ. Михайло Квятковський - суддя;
свщ. Михайло Палій - суддя, промотор справедливості;
свщ. Михайло Пришляк - суддя;
свщ. Мартин Хомів - суддя, захисник вузла;
свщ. Роман Шафран - суддя, захисник вузла;
свщ. Ігор Демків - захисник вузла;
свщ. Ростислав Бубняк - захисник вузла, адвокат;
свщ. Сергій Стесенко - нотар;
свщ. Іван Люблінський - нотар;
свщ. Степан Балагура - суддя, промотор справедливості;
д-н Сергій Ковальчук - промотор справедливості;
п. Леся Коваленко - суддя, адвокат;
п. Ярослав Проців — судовий експерт (психолог).

Цей Трибунал є апеляційним Трибуналом в II і подальших ступенях судочинства УГКЦ (кан. 1063 §3).

Прес-секретаріат Глави УГКЦ

Новий Судовий вікарій



У каплиці Святоюрських палат склав присягу новий Судовий вікарій Львівської архієпархії. Згідно декрету Високопреосвященного Владика Ігоря (Возняка), архієпископа Львівського, ним став священник Ростислав Бубняк.

На церемонії присяги були присутні: Владика Ігор (Возняк), о. Орест Фредина, протосинкел Львівської архієпархії, о. Михайло Палій, промотор справедливості, о. Роман Іванців, який до цього часу виконував уряд судового вікарія, о. Роман Шафран, суддя, о. Володимир Білоцький, суддя, о. Андрій Мацьків, суддя та о. Ігор Демків, віце-канцлер.

Звертаючись до новопризначеного судового вікарія Владика зокрема зазначив: «Місія судді є відповідальною перед Богом та людьми. Закликаю Вас ставитися до своїх обов'язків дуже сумлінно із вимогою до себе, як особа до цього покликана, а також поглиблюйте ваші знання. Закликаю, щоб до кожної справи підходили чесно, відповідально не піддавалися на якісь тиски пам'ятаючи, що ця справа стоїть перед Богом і я мушу її гідно виконати, як каже закон і моє сумління».

Крім того Владика подякував о. Роману Іванціву за довголітню працю і призначив його суддею Трибуналу Львівської архієпархії.

о. Олег ПАНЧИНЯК
Прес-секретар Львівської архієпархії

ІНФОРМУЄ КАНЦЕЛЯРІЯ АРХІЄПІСКОПА



У день Преображення Господнього в архикатедральному соборі св. Юра владика Ігор (Возняк) відслужив урочисту Божественну Літургію, на якій виголосив проповідь про Преображення ГНІХ. У своїй проповіді преосвященніший наголосив на необхідності «слухання Бога», до чого Небесний Отець закликає на горі Тавор. На кінець своєї промови Архієпископ, зокрема, сказав: «Всі хочемо бути молодими, мати привабливий вигляд, бути щасливими, тощо, але це – можливо тільки мешканцям неба. Тому спинаймося вгору, де Господь з розпростертими й протягнутими до нас руками

очікує на наші устремління, щоб допомагати нам досягнути цей заповітний стан». По завершенні Літургії Владика також освятив первоплоди... ***

У День незалежності України в архикатедральному соборі св. Юра було відслужено Архидієцезійську святую Літургію, яку очолив владика Ігор (Возняк). На Богослужінні кир Ігор виголосив проповідь у якій закликав «подякувати Господеві, що дав волю нашому народові та для нашої країни». На закінчення владика закликав присутніх: «Будьмо вільними не тільки як населення України, але як діти Божі, котрі зростають у вірі та у Божій любові і ненавидять усе, що осоружне Всевишньому!».

У неділю, в переддень свята Успіння Пресвятої Богородиці, Преосвященний Ігор завітав до вірних м. Пустомити, де у храмі, названому на честь цього великого свята, відслужив Архидієцезійську Божественну Літургію, а також після Літургії довершив і Чин Водосвяття. У своїй проповіді владика закликав «проявляти милосердя завжди і кожній людині». На закінчення богослужінь Владика Ігор поблагословив пустомитівчан і щиро привітав з наступаючим храмовим святом.

Цього ж дня ввечері, з нагоди свята Успіння Божої Матері, у соборі св. Юра Архієпископ Ігор (Возняк) відслужив Велику вечірню з Литією. На закінчення Вечірні відбулося мировання, яке уділяв сам владика.

У день свята Успіння Пресв. Богородиці владика Ігор (Возняк) відслужив Божественну Літургію у монастирській церкві сестер св. Вінцентія, що на вул. Залізняка у Львові. Нагода для цього була особлива – в часі Літургії сестри Тереза і Соломія із цього чину у присутності владика приймали вічні обіти. Владика сердечно вітав сестер з їхнім вибором, ствердивши що вони правильно відповіли Ісусові Христові, «приймаючи дар покликання і дорогу спеціального освячення», а також дякував й батькам за їхні старання у доброму вихованні своїх дітей, що свідомо сприймають їхню згоду служити Богові.

ПЕРЕД ВІЧНИМИ ОБІТАМИ

Нещодавно у мальовничому селі Береги, що на Львівщині, відбувся формаційний курс сестер різних чинів та згромаджень УГКЦ, які готуються до складання довічних обітів. У цьому курсі взяли участь 34 сестри. Курс розпочався зустріччю м. Маргарети Гутник, ЧСВВ, Голови Ради Вищих Настоятельок із сестрами. Наступні лекції проводили: о. Пантелеймон Саламаха, ЧСВВ, о. Мартин Хабурський, ЧСВВ, о. Оноріно Пістеллато, СДБ, с. Наталія Мельник, ЗСПР та о. Володимир Груца, ЧНІ. Метою лекцій було



поглибити духовний досвід монашого життя та впровадити його нащодень. Найбільше наголошувалось на спільнотному житті, монаші обіти, відкритість до спільного діалогу, кризи і

труднощі в духовному житті та еклезіальний вимір монашества. Кульмінаційною, а одночасно й цікавою темою була: «Жінка в наслідуванні Христа», яку провів о. Володимир Груца, ЧНІ. В рамках лекцій відбувалася праця в групах, де сестри ділилися своїм досвідом духовного життя та праці, а також обговорювалися візії планів співпраці між монастирями на майбутнє.

Окрім лекцій відправлялася Свята Літургія та сестри молилися повне церковне правило.

с. Тадея ДОВГУНЬ,
секретар Ради Вищих
Настоятельок УГКЦ

ЛІТНЯ КАТЕХИЗАЦІЯ ТРИВАЄ



З нагоди Року захисту духовного світу дитини з ініціативи Катехитичної Комісії Львівської Архієпархії по містах і селах проводиться літня катехизація.

Впродовж серпня с. Августина Маговка та с. Віра Мельник, Згромадження св. Йосафата, проводять таку катехизацію на парафії Зіслання Святого Духа у м. Пустомити-Глинна.

Наприкінці серпня туди завітали с. Рафаїла Чучман та с. Тадея Довгунь, сестри спільноти Дочок Матері Божої Неустанної Помочі із Новояворівська. Під час зустрічі з місцевою молоддю дали лекцію про розвиток дитини в лоні матері, про контрацепцію, а також – аборт і його наслідки.

Присутні мали можливість

переглянути ілюстровані плакати, на яких було детально зображено внутрішній розвиток дитини та перебіг абортів. Відтак зустріч супроводжувалася показом фільмів «Людське життя – найголовніше диво», «Німіий крик» та кліп «Ні аборт!»

«Сподіваємось, що ця зустріч допоможе нашій молоді переосмислити гідність людини та відповідальність подружніх пар за співпрацю з Богом у даруванні життя», - сказала с. Тадея.

Дочки Матері Божої
Неустанної Помочі,
м. Новояворівськ



Освячено новий храм

Нещодавно у с. Годовиця, Сокольницького протопресвітера, відбулося архиерейське освячення храму, яке здійснив Високопреосвящений Владика Ігор (Возняк), архієпископ Львівський. Чин освячення відбувся перед Архиерейською Божественною Літургією.

Владиці співслужили 12 священників, серед яких: о. Мирослав Притула, адміністратор храму Успення Пресвятої Богородиці с. Годовиця, прот. Степан Глушак, протопресвітер Сокольницький, прот. Богуслав Гункевич, протопресвітер Звенигородського протопресвітерату, прот. Мартин Канаван, радник Блаженнішого Любомира, ерм. Михайло Якимець ЧНІ, який подарував для нового храму копію ікони Божої Матері Неустанної Помочі з реліквією – часточкою мантиї блаженного

священномученика Миколая Чарнецького, священники сусідніх парохій.

«Звуком церковних дзвонів, з хлібом на вишитому рушникові зустріла місцева громада та громада с. Басівка, дорогого гостя. Щирі слова привітань линули з уст дівчат і хлопців на адресу Владика, - розповідає о. Мирослав Притула. - Чудово і мелодійно співав місцевий хор під керуванням диригента п. Григорія Глови. Багато людей приступило до святих Таїнств».

На закінчення Літургії Владика Ігор виголосив проповідь. Він торкнувся історії та причин будівництва храмів, посилавшись на цитати Святого Письма, а також подякував усім – парохіянам і жертводавцям, які, не дивлячись на різні перепони і труднощі, спричинилися в той чи інший спосіб до зведення цієї



святині та побажав щоб вірні й надалі утримували храм в чистоті, горнулися до нього, не забуваючи у той же час про храм своєї душі та вручив подячні грамоти тим, хто найбільше потрудився у будівництві святині.

Прес-служба Львівської архієпархії

Отець Роман Іванців: „Уневажнення церковного шлюбу нагадує судовий процес“

Нерідко після довгого чи короткого сімейного співжиття подружжя усвідомлює – разом їм більше бути не хочеться. Не в середньовіччі живемо: розірвати цивільний шлюб легко – кілька судових засідань, хороший адвокат і крапка. А ось що робити тим людям, які вінчалися в церкві і давали клятву: „Доки смерть не розлучить нас“ перед Богом? Отець Роман Іванців, судовий вікарій трибуналу Львівської Архієпархії дав конкретні відповіді і пояснив систему уневажнення шлюбу.

– Ми розглядаємо різні справи. У нас працює чотири судді, захисники подружнього вузла, нотарі, аудиторі, експерти нашого трибуналу. А загалом сам трибунал нараховує від 10 до 13 чоловік. Трибунал створили декретом покійного Мирослава-Івана Любачівського 1993 року. Спочатку це був митрополічий трибунал, а вже від вересня минулого року відбувся деякі зміни, і утворився трибунал Львівської Архієпархії.

– **Що є вагомою причиною для того, аби уневажнити шлюб?**

– Є три причини на підставі яких шлюб можна визнати недійсним. Перша – брак приписаної правом форми, друга – перешкода, третя – брак подружньої згоди. Лише ці три речі можуть спонукати до уневажнення шлюбу. Наведу приклад кожної з причин. Брак приписаної форми можна проілюструвати відсутністю свідків. Навіть якщо є один свідок, то шлюб може бути недійсним. Буває таке, що священник не може вінчати, адже не кожен священник має право на благословіння шлюбу. Перешкода – неохрещеність. Якщо одна особа не має Тайни Хрищення, то треба звертатися до єпископа з проханням про диспензу (важність подружжя) або охриститись. Перешкодою ще може бути приналежність до іншої віри. Щодо браку подружньої згоди, то це стосується причин через хвороби. Для прикладу, в людини є певні психічні відхи-

лення. Тут йдеться про нездатність взяти на себе подружній обов'язок. Або примус через вагітність. Але це все розглядають у суді.

Хочу наголосити, що розлучення багато хто розуміє неправильно. В Католицькій церкві існує поняття сепарації, тобто після такого розлучення брати шлюб не можна. Але якщо є три згадані причини, то тоді шлюб є

свідків, все аналізують, і лише тоді можна щось вирішувати.

– **Скільки це коштує?**

– Ціна такого процесу – 400 грн. Ці кошти сплачують у касу Львівської Архієпархії.

– **Чи бувають такі випадки, коли одна із сторін не може бути особисто присутня на процесі?**

– **Для прикладу, людина у в'язниці.**

– З цією людиною ми спілкуємося письмово. Повідомити іншу сторону – обов'язкова умова, інакше процес може бути недійсним. Був у нас такий випадок, коли сторони після уневажнення шлюбу помирилися. Люди пройшли „оздоровлення“ і змінили свою думку.

– **З якою проблемою ви зустрічаєтесь найчастіше?**

– Передовсім, йдеться про недозрілість людей до подружнього життя. Вони часто ще неготові до такого важливого кроку, не можуть брати на себе таку відповідальність. А взагалі, це – недбалість, нерозуміння Святої Тайни Подружжя. З одного боку, дуже добре, що в нас є якісь передшлюбні навчання. Але така наука не завжди вкоріняється в головах людей. От тоді й трапляється таке. Причиною може бути і виховання, і погляди, і різне бачення світу. Якщо ви і наважилися приступити до Тайни Подружжя, то вам потрібно добре зважити своє рішення, зрозуміти, що це буває лише раз у житті, що своїм вибором молоді люди можуть побудувати гарну, здорову сім'ю. Якщо людина матиме віру, то буде й відповідальність. Треба розуміти, що подружжя – не лише традиція, а щось більше. Молодь повинна більше усвідомлювати, адже це відповідальність перед Богом.

P.S. Уневажнення – ствердження недійсності подружжя і визнання його недійсним перед Богом та Церквою.

Розмовляла Оленка КОС
Газета „Ратуша“



недійсним. Одружитися можна й тоді, коли одна із сторін помирає.

– **Як виглядає вся ця процедура?**

– Це досить тривалий процес. Спочатку люди звертаються до нас, приносять всі необхідні документи. Є позивач, є й відповідач. Це повинні бути лише ті особи, які мають намір уневажнити шлюб. Заповнюють усі необхідні документи, проводять розмови із обома сторонами, якщо є серйозні підстави, розпочинається процес, і закінчується він вирокком. Цей вирок може бути і позитивним, і негативним. У другому випадку, після цивільного розлучення, люди не можуть вінчатися. Відповідно до правил, рішення виносять впродовж року. Алярмово це не вирішується, бо тут треба проаналізувати кожен момент, все вивчити. Слухання нагадує звичайний судовий процес. Заслуховують обидві сторони,

коротко

ПРЕДСТАВНИКИ ДУХОВЕНСТВА УТКЦ ОТРИМАЛИ ДЕРЖАВНІ НАГОРОДИ

Напередодні Дня незалежності Президент України Віктор Ющенко вручив державні нагороди. Преосвящений Владика Юліян (Вороновський), Єпарх Самбірсько-Дрогобицький був нагороджений орденом «За заслуги» II ступеня. Крім того, були нагороджені ще троє представників духовенства УТКЦ, зокрема, орденом князя Ярослава Мудрого V ступеня було нагороджено Преосвященного Владика Петра (Крика), Апостольського Екзарха для українців-католиків візантійського обряду в Німеччині та Скандинавії. А всесесніші отці Дмитро Блажейовський та Василь Поточняк - орденом «За заслуги» III ступеня.

Прес-секретаріат Глави УТКЦ

ВЛАДИКА ЮЛІЯН (ГБУР) ВРУЧИВ ПОДАРУНКИ СИРОТАМ-ПЕРШОКЛАСНИКАМ

Дев'ять дітей сиріт і напівсиріт зі Стрия отримали портфель із необхідним шкільним приладдям напередодні початку навчального року та м'які іграшки. У каплиці Канцелярії Стрийської єпархії Владика помолився разом з дітьми за Боже благословення для них та успішний початок навчання у школах.

СТРИЙСЬКА ЄПАРХІЯ НАДАЛА ДОПОМОГУ ТЮРМІ У С. ЗАКЛАД НА ЛЬВІВЩИНІ

З цією метою Владика Юліян (Гбур) відвідав Миколаївську виправну колонію № 50, яка знаходиться в цьому селі. Він передав медикаменти, продукти харчування, спортивне обладнання, канцтовари та миючі засоби як благодійну допомогу від Стрийської єпархії для засуджених колонії на чотири тисячі гривень.

ВІДПУСТ У ЖОВКВИ

На вічевій площі міста Жовкви у спеціально приготованому вівтарі преосвященний Михайл Колтун, єпископ Сокальський, відслужив архиерейську літургію та рукоположив у сан священства Степана Висоцького, а у сан дияконства Ігоря Тикаря і Андрія Дудчака.

ВІЧНІ ОБІТИ

Преосвященний Владика Володимир Війтишин, Єпарх Івано-Франківський, відвідав згромадження Сестер Пресвятої родини, що в місті Івано-Франківськ по вулиці Любачівського, 23. В цей день сестра Бернадета і сестра Єлизавета приймали довічні обіти. В приміщенні каплиці, яка знаходиться монастирі, розпочалася Свята Літургія, котру Владика Володимир відслужив у співслужінні о. Єроніма – студитського уставу і о. Петра Вітвицького.

УТКЦ СТАЛА ВЛАСНИКОМ КОЛИШНЬОЇ РЕЗИДЕНЦІЇ МИТРОПОЛИТА АНДРЕЯ ШЕПТИЦЬКОГО НА ПРИКАРПАТТІ

Нерухоме майно санаторно-оздоровчого комплексу «Підлюте», котрий розташований в урочищі «Підлюте» на території села Осмолода, Рожнятівського району Івано-Франківської області, розпорядженням голови облдержадміністрації Романа Ткача передано у власність Івано-Франківського єпархіального управління УТКЦ. Про це повідомляє офіційний сайт Івано-Франківської ОДА.

ЗАКАРПАТСЬКІ ГРЕКО-КАТОЛИКИ СПРОСТУВАЛИ ІНФОРМАЦІЮ ПРО МАСОВИЙ ПЕРЕХІД ВІРНИХ ДО МОСКОВСЬКОГО ПАТРІАРХАТУ

Управління Мукачівської греко-католицької єпархії спростувало інформацію про те, що нібито вірні одного з сіл області масово переходять до Московського Патріархату. «Офіційно повідомляємо, що в селі Концове Ужгородського району існує Свято-Успенська громада Греко-Католицької Церкви і жоден її вірник не перейшов до Православної Церкви», – йдеться у заяві єпархії. Про це розповідає Західна Інформаційна корпорація та офіційний сайт УТКЦ у статті під назвою: «Кому вигідна неправда? Або ще раз про «масовий перехід» греко-католиків до Московського Патріархату».

УПЦ (МП) ПРОТИ ВІДКРИТТЯ ПАМ'ЯТНИКА ГЕТЬМАНУ ІВАНОВІ МАЗЕПІ

Встановлення пам'ятника гетьману Мазепі в Харківській області не сприятиме об'єднанню української нації. Про це заявив прес-секретар Української Православної Церкви (Московського Патріархату) Василь Анісімов, – повідомив Інститут масової інформації.

За матеріалами інформагентств

ВІДПОВІДІ НА «ЛИСТ ВІРНИМ УГКЦ» ПІДГОРЕЦЬКИХ ОТЦІВ

У зв'язку з листами і публікаціями групи отців-василіян з ліквідованої чеської делегації, що перебувають в с. Підгірці Львівської області, загострилися спроби «реанімувати» гаряче проваджену в УГКЦ в минулому столітті і пригаслу з часу виходу її з підпілля дискусію стосовно богословського і літургійного терміну «православний». Зокрема, в недавньому опусі під назвою «Лист вірним УГКЦ», датованим 12.06.2006 і підписаним вже звісним Шпіржіком, Догналом і Гітюком, читаємо: «Грецьке слово "ОРТОДОКСОС" означає правдивий а не православний!!! За їх твердженням, слово "православний" на Україні і у всіх слов'янських державах означає тільки і тільки: член православної схизматичної Церкви».

Для того, щоб дізнатися, чи згадані превелебні ієреї компетентні в даному питанні, звернімося до самої грецької мови. Термін ортоδοξος («ортодоксос») складається з двох слів: орθος («ортос») – прямий, правильний, істинний, вірний, дійсний, справедливий (пор.: А. Д. Вейсман. Греческо-русский словарь. Репринт V-издания 1899 г. – Греко-латинский кабинет Ю. А. Шичалина: Москва 1991. – С. 898) δοξα («докса»). Якщо щодо першого слова суперечностей не виникає і автори погоджуються з його перекладом «право», то щодо другого ламають списи. Що ж означає δοξα? Це іменник, похідний від дієслова δοκεω («докео») – думати, гадати, вважати, рос.: «полагать», здаватися, видаватися (пор.: А. Д. Вейсман ... – с. 338-339). Тому первинне значення δοξα – думка, уявлення (рос.: «мнение»), вважання, припущання, видимість (пор.: А. Д. Вейсман ... – с. 340) – у значенні неясного, невиразного і непевного знання, якому Платон протиставляв

επιστημη («епістеме») – чітке, очевидне або обґрунтоване наукове знання (пор.: о. д-р Микола Конрад, Нарис історії стародавньої філософії. – Вид. УКУ, Рим 1974. – с. 189). Ця негативна коннотація первинного значення δοξα підтверджується ще й однокореневим δοκμα («докема») – несправжнє, примара, привид (пор.: А. Д. Вейсман ... – с. 339). Було б цілковито невідповідним використовувати дпоб у цьому первинному значенні неясного, невиразного, розпливчатого «мнення» для означення релігійної віри; тим більше, що в грецькій мові для цього є інше, точне слово, про яке піде мова нижче.

Друге значення δοξα, що виводиться з першого – стороння думка про когось, добре чи погане ім'я, слава. В Новому Завіті δοξα (за винятком множини δοξαι («доксай») у значенні «власті» (пор.: А. Д. Вейсман ... – с. 340) вживається виключно у значенні слава: Ο δε ζητων την δοξαν του πεμψατος αυτου, ουτος αληθης εστιν («Го де дзетон тен доксан ту пемпсатос автон, гутос алетес естин») – Хто ж того слави шукає, який послав його, той правдивий (Ів. 7, 18); Πατερ δοξασον σου το ονομα («Патер, доксасон су то онома») – Отче, прослав своє ім'я! (Ів. 12, 28) – і таких цитат можна навести багато. Виглядає, що згадані ієреї, титулюючись докторами і ліценціантами богослов'я, ніколи не тримали в руках Нового Завіту в оригіналі, тобто по-грецьки. Більше того, видається, що вони ніколи не знайомилися з оригінальним текстом Літургії св. Івана Золотоустого, де вголос після Євангелія: «Слава тобі, Господи, слава тобі» звучить: δοξα σου, Κυριε, δοξα σου («Докса сі, Кіріє, докса сі»),

ЩО ОЗНАЧАЄ «ОРТОДОКСОС»?

Наші читачі вже очевидно спостерегли, що останнім часом «Мета» чимало місця присвячує, так званій, темі «підгорецьких отців». Та й самі отці якось письмово один раз зверталися, щоб надрукувати їхню дискусійну відповідь. Ми не маємо жодного морального права рекламувати людей, котрі закликають до непослуху офіційній церковній владі, котрі закликають до бунту проти свого єпископа, котрі називають своїх співбратів-священників «неповна разуму» і «зрадниками та Юдами». Тому що мовчати на гріх – є гріхом, ми надаємо місце достойним авторам, щоб спростувати їхні пасквілі, котрі маскуються під різні «листи» і «послання». Наведені нижче публікації є спростуванням останніх двох, які називаються «Лист Архієпископу Івану Юрковичу» і «Лист вірним УГКЦ». У поданих нижче текстах виділеним шрифтом наводяться окремі цитати з цих листів. Сподіваємося, що як проходить затемнення сонця, так переїде і затемнення розуму «підгорецьких отців».

а всім відоме славослов'я: «Слава Отцю, і Синові, і Святому Духові...» звучить: δοξα Πατρι, και, Υιου, και το Αγιο Πνευματι («Докса Патрі, кай Гійо, кай то Гагійо Пневматі...») (для легшого прочитання я подаю транскрипцію за Еразмом Роттердамським, тобто старогрецьку, а не візантійську. Прошу читачів вибачити мене за це – П. Г.).

Що ж стосується богословської аргументації, то я не буду її повторювати, бо на цю тему написано багато. Зауважу лише, що на VII Вселенському Соборі в Константинополі (787 р. по Р. Хр.), де термін орθοδοξος остаточно закріпився як літургійний і богословський, йшлося не про правдиву віру (у значенні вирішення догматичних суперечок), а саме про правдиву прославу Бога шляхом почитання ікон – адже Собор було скликано проти іконоборців. І в такому богословському й літургійному значенні слід термін орθοδοξος – православний – вживати і нині. Якщо ж після великої схизми 1054 року Східні Церкви зарезервували собі цей термін як конфесійну ознаку, то зробили це неправомірно і тим допустилися богословської помилки. Зокрема, Московський Патріархат, називаючи себе «Православною Церквою», мусів би ще довести, що саме є в ньому православного...

Що ж тоді з терміном «православний»? Як і «православний», цей термін складається з двох слів: правильний і віра. По-грецьки: правильний – орθος, а віра – πιστις («пістіс») (пор.: А. Д. Вейсман ... – с. 1004). Цей термін теж вживається в Новому Завіті, наприклад: Θυγατερ, η πιστις σου σεσωκεν σε («Тіг'атер, ге пістіс су сесокен се») – Дочко, віра твоя спасла тебе (Мт. 9, 22); Εχετε πιστην Θεου («Ехете пістін Теу») – Майте віру в Бога (Мр. 11, 22); Πλην ο Υιος του Ανθρωπου ελθων ара ευρησει την πιστην επι τεζ ηγς; («Плен го Гійос ту Антропу ельтон ара гевресей тен пістін епі тес гес?») – Тільки ж Син

Чоловічий, коли прийде, чи знайде на землі віру? (Лк. 18, 8). Похідним від πιστις є прикметник πιστος («пістос») – вірний, віруючий (пор.: А. Д. Вейсман... – с. 1004): Ο πιστος εν ελαχιστω, και εν πολλω πιστος εστιν; («Го пістос ен еляхісто, кай ен полльо пістос естин») – Хто вірний у найменшій, той і в великому вірний (Лк. 16, 10). Таким чином, термін «православний» повинен по-грецьки звучати орθοπιστος – «ортопістос», а не «ортодоксос»!

Знання грецької мови підгорецьких ієреїв просто вражають. А, може, отці-доктори не беруть до рук Нового Завіту в оригіналі тому, що бояться «історично-критичної теології»? Тільки для чого ж тоді «звалювати на здорову голову» і звинувачувати теперішню управу ЧСВВ в тому, в чому самі шкутильгають: «Це примітивне незнання (ігноранція) даної проблеми і грецької мови в управі ЧСВВ є незрозумілим!» («Лист вірним УГКЦ», 12.06.2006). Може, вони вважають себе управою ЧСВВ?

В їхніх потугах помітно ще один – після всього ними опублікованого не надто дивний – збіг, а саме: вони твердять, що «Слово "православний" на Україні і у всіх слов'янських державах означає тільки і тільки: член православної схизматичної Церкви» («Лист вірним УГКЦ», 12.06.2006). Московський Патріархат теж всіма силами намагається зарезервувати термін «православний» виключно для себе, ведучи масовану пропаганду серед віруючих України, Росії та Білорусії, що православні – тільки МП, а «уніати», себто УГКЦ, не є православними. То, може, справа не у філології і не в теології, й підгорецькі ієреї чітко знають, кому вони служать?

Петро ГУСАК,
дипломовий спеціаліст
з класичної філології, д-р філософії.

Чи справедливо перед Богом слухати вас, більше ніж Бога?

Якою буде наша відповідь? Звичайно, що апостольською: «Господи, поглянь на їхні погрози і дай Своім рабам з усією сміливістю говорити Твоє слово» (Ді. 4, 29). Мусимо відвернутися від фальшивих доріг: «Хто визнає Мене перед людьми, того і Я визнаю перед Моїм Отцем небесним. Хто ж Мене зречеться перед людьми, того і Я зречусь...» (Мт. 10, 33 і сл.). Це дійсна правда, якої жоден християнин не може заперечити. Господь і тільки Він воскресив Церкву в Україні, підняв її з руїн, а ми повинні все робити, щоб святилася Його Ім'я.

«Свідомий цього священник або і єпископ, який попри те все і після цього звернення далі так робитиме – дає всім спізнати, що він або втратив здоровий розум, або є зрадник і Юда».

Що це – невгамовна ревність чи ознаки хворобливо ображеної гордості, щоб свою писанину ставити на рівень авторитетних і зобов'язуючих документів Церкви? А, може, психіатричне обслідування треба спочатку провести серед вас самих, а вже потім у примусовому порядку до цього змушувати єпископів і священників, які слухають Христа і Церкву, чи, бува, часом не втратили вони здорового глузду, бо не хочуть вас, що авторитативно наказуєте, слухати? Якою владою чините це? Якщо навіть, як ви кажете, владики Андрей Шептицький, Йосиф Сліпий, Миколай Чарнецький

помиялися, бо діяли згідно з духом свого часу, то звідки ви одержали дар непомильності, і чому ваші судження мають бути правдивими? Якщо помилка владики Миколая Чарнецького спричинила і спричинює непоправну шкоду й велике згіршення в Церкві, оскільки вживав у Літургії вираз «православних християн» і носив велику кудлату бороду, то, мабуть, помилився (і то дуже сильно) і папа Іван Павло II, коли проголосив цього «згіршителя» блаженним? Чи, бува, не «спав» тоді Святий Дух?

Єдинство Церкви є бажане самим Ісусом Христом і про нього Він молився у своїй Архієрейській молитві (Пор.: Ів. 17). Це з якого часу бажання і здійснення кроків у напрямку єдності в Церкві і стояння у правді є злочином і фальшивою дорогою?

Церква в особі її Глави, єпископів і Катихетичної комісії постійно піднімала справу про викладання християнської етики в школі, отримуючи від українських бюрократів відмови словами: чому, мовляв, цього хочете тільки ви? А де ж звернення ваших вірних?

Нездатність обороняти основи віри, проявом якої є байдужість, уможлиблює для багатьох нападки на Церкву, бо відчувають свою безкарність і можливість заробити дешевий авторитет, і це є причиною багатьох негараздів сьогодні. А психологічна маніпуляція

вірними справді є фальшивою дорогою. «Перестати називати вірних православною для нас є конкретною волею Божою!» Звідки ви знаєте Божу волю?!

«Хто вас слухає, той Мене слухає», – каже Господь Ісус Христос до апостолів і їх наслідників у апостольському служінні – єпископів. «Хто вас слухає, Мене слухає» (Лк. 10, 16), – вистачить заперечити об'явлену правду віри, щоб опинитися поза Церквою, і поповнити один тяжкий гріх, щоб впасти в пекло. Ось Божа воля: слухати Церкву – це слухати самого Ісуса Христа. Христос Своєю волею проголошує у Церкві і через Церкву. Коли хтось робить щось інше, ніж Учительський уряд Церкви, той є злодій і розбійник, – як каже Господь: «Щиру правду, щиру кажу вам: хто не входить до овечої кошари дверима, перелазить деінде, той – злодій і розбійник» (Ів. 10, 1).

Хто слухає Церкву більше, ніж людей, є у житті завжди переслідуваний і гнаний людьми, бо не говорить людям те, що їм подобається. Хто говорить людям те, що їм подобається (як це робили і завжди роблять фальшиві пророки) і що вони хочуть, та робить так, як вони цього хочуть, той завжди є у них «побожний» та «святий». Та чи справді є він тоді добрим пастирем Христовим? Священик, що не слухає та бунтує проти свого єпископа, чомусь завжди «правед-

ний» і «святий», а коли одержує належне йому покарання за свій бунт і провини, то він уже – «мученик» і ще за життя «причислений» до ангельського лику, – хоч насправді в очах Божих і Церкви є всього лиш тим, хто зло чинить, є тим, що відпав від Католицької Церкви і хоче «підшитися» під освячену Церквою традицію і практику. Церква не признає таких священників і таких вірних, котрі не підчиняються своєму правлячому єпископові. Всі відступники тратять юрисдикцію, право управляти вірними, уділювати Св. Тайни, посади, тратять всі гідності і почесні та право виконувати всі священні чинності й обов'язки. Їх треба уважати як таких, що зовсім відлучені від Католицької Церкви, і оминати їх. (Кан. 1445 – § 1: «Хто застосував фізичне насильство щодо єпископа або завдав йому іншої тяжкої кривди, повинен бути відповідно покараний, не виключаючи, якщо це священнослужитель, позбавлення духовного стану...»; § 2: «Хто чинить це щодо іншого священнослужителя, ченця... або щодо мирянина, який в даний момент виконує церковне завдання, повинен бути відповідно покараний»; Кан. 1446: «Хто не слухається власного ієрарха, який законно наказує або забороняє, і після нагадування упирається в непослуху, повинен бути відповідно покараний як правопо-рушник»; Кан. 1447: «Хто розпалює бунти



На фото: Алея до замку у с. Підгірці.

або ненависть проти будь-якого ієрарха або підбурює підлеглих до непослуху щодо нього, повинен бути відповідно покараний...»; § 2: «Хто заважає вільному виконанню служіння або виборів, або церковної влади, або законному користуванню дочасним майном Церкви, або залякував виборця або того, хто виконує акт влади або служіння, повинен бути відповідно покараний»).

Св. Августин багаторазово повторює грізну істину: «Усякий, хто відлучений від Католицької Церкви, скільки б він не покладався на своє благочестиве життя, не буде мати життя, хоча б він зробив тільки цей один злочин відпадання від Церкви; гнів Божий перебуває на ньому» (Лист 141); «Якщо вмреш у видаленні від єдності Тіла Христового, ні до чого тобі не придасться твоя невинність» (Лист 208, до Феліції).

«Закликаємо кожного священика УГКЦ, щоб перестав називати своїх вірних православними, т.т. схизматиками. Якщо в цьому не зупиниться, то нехай громада вірних і кожний вірний йому серйозно на це звернуть увагу, і якщо не буде охочий, тоді нехай вірні зроблять адекватний бойкот проти цього зрадника Христа і нашої УГКЦ, а тоді нехай вимагають собі іншого священика! Бо такий священик тим, власне, ставився проти Бога, проти Церкви і проти Святішого Отця!».

А цей «інший» – звичайно, вже «побожний» і не Юда – мав би не виконувати розпоряджень єпископа, який призначив його на служіння та в імені якого він служить в даній парохії як католицький священик, і у всьому буде послухний людям, буде робити все, що хочуть вони, а нехтувати тим, що вимагає Церква. І це є правдива святість? Такими «святими» буде вимощене дно пекла. Святий є не той, хто сам так про себе думає і все робить для того, щоб інші так думали, а хто чинить Божу волю і праведний в очах Божих. А звідки ви знаєте, що ви є праведниками? Самі так думаєте чи інші вам сказали? Може, краще відкинути фарисейство і намастити голову свою та вмити обличчя, щоб не показувати себе людям і мати нагороду перед Богом (Пор.: Мт. 6, 17). Палиця має два кінці, преподобні, і іншим кінцем можуть погнати вас і вам подібних «ковпаківців», коли все, що є таємне, стане явним.

Хто дав вам владу і право вимагати собі послух від священників, якщо жоден із вас не є правлячим архиєреєм і самі ви перебуваєте в непослузі? Хотіти єпископства, преподобні отці, є, як каже апостол Павло, доброю справою, але не треба тероризувати Святого Духа і вимагати здійснення своїх бажань – уже не потаємних, бо виставлені вони на показ в листі до апостольського нунція.

Що треба відповісти на заклик до бунту? Найкращим способом досягнення змін у житті є не бунт і заклики до бунту, а піст і молитва, щоб Господь зробив все, як Він хоче, а не як того хочемо ми. Творячи піст та молитву, ми самі потрохи змінюємось, бо починаємо розуміти, що нам насправді потрібно. Найперша ж ціль молитви – змінити нас самих і наше життя, щоби зміни могли настати в житті інших. Хіба не треба спочатку повиймати колоди зі своїх очей, аби потім знати, як вийняти скалку з ока свого брата? Хіба ви забули, що в молитві «Отче наш» ми насамперед молимося про здійснення Божої волі, а не своєї волі і бажань?

Під листом «Голгофти УГКЦ» і

«Петицією ідентичності Святішому Отцю» ви зібрали 4000 підписів. В УГКЦ є набагато більше вірних, але для утворення секти і цього числа достатньо. Чому ви уподібнюєтесь до диявола, втягуючи інших у свій бунт, щоб потягнути за собою багатьох, прикриваючи свою срамоту плащиком побожності? Лютер також «рятував» Церкву, закликаючи до бунту і непослуху, і що з цього вийшло – всі добре знають.

І, звичайно, найбільше пророче одкровення від преподобних отців: причиною нашого сьогоднішнього стану, байдужості, гріхів є вживання вислову «і всіх вас, православних християн», і коли його усунути з нашого літургичного життя, то зразу ж автоматично благодать наповнить усі сфери суспільного життя і настане рай в Україні, бо зникнуть всі негаразди і проблеми. Проте всі розумні люди знають що причина людських гріхів закорінена в іншому, а саме – в гордині, що є джерелом інших гріхів, що спричиняє непослух і бунт та розбрат, а просте усунення цього «поганого» слова з літургичного вжитку не вирішить жодних моральних негараздів ні в Україні, ні тим більше в Галичині. І тому: «Розсудіть, чи справедливо перед Богом радше слухати вас, ніж Бога?» (Ді. 4, 20).

А тепер нехай замовкнуть грішні люди, коли промовляє ісповідник віри патріарх Йосиф Сліпий:

«Згідно з еклезіологією Східньої Церкви, УКЦ є «Еклезія партікуляріс суї юріс» (помісна Церква з власним правом) у Вселенській Церкві. Себто:

а) вона є в повному розумінні католицькою як до свого внутрішнього, так і до свого зовнішнього католицтва, бо вона має повноту християнської віровизначеної спадщини і зберігає свою поєднаність з Петром;

б) вона в повному і справжньому розумінні православна, бо вона зберігає і обороняє передану спадщину Господньої благовісти Отців Церкви і Вселенських Соборів з часу перед трагічним роздором поміж Сходом і Заходом.

Не без теологічної підстави визначено віру української Церкви: раніша назва була Еклезія Рутена у відрізненні від Еклезія Московіта чи Еклезія Русса, як «фідес ортодоксо-католика» (православно-католицьке віровизнання), щоб виразити повноту її християнської віри» (Опубліковано: Твори Патріярха і Кардинала Йосифа. - Т. XIV. - Рим, 1985. - с. 271-278).

В іншому місці він же говорить: «Треба відрізнити справжнє православ'є від Керулярівського, що повстало після розламу Церкви 1054 року. Що значить слово «православний»? Православний – це той християнин, що право, належно славить Бога, а такими є тільки усі християни Католицької Церкви, і хто поза нею присвоює собі цю назву і твердить, що він православний, поступає несправедливо і неправо. Бо одиноко правдивою Христовою вірою є католицька, а кожна інша поза нею є або неповна, як Східня нез'єдинена Церква, або зовсім ложна, як, наприклад, згромадження всіх еретиків. При тому треба додати, що слово «православний» впровадив папа Лев Великий (451 р.), і від того часу уживала його вся Церква – і на Сході, і

на Заході. І так було аж до Керулярівського розламу, коли нез'єдинені, користуючись своєю чисельною перевагою на Сході, присвоїли собі слово «православний» і стали тільки себе називати православними, а всіх інших – католиками або другими назвами. Однак і Західня, і уся Католицька Церква далі називала себе православною (orthodoxa) і не признавала привласнення нез'єдинених.

Деякі з наших вірних бояться цього слова, немов би воно означувало тожність нашої греко-католицької віри з нез'єдиненими. Але зовсім несправедливо, бо спільних імен, обрядових практик і правд віри між нами і нез'єдиненими, а навіть з протестантами, є багато: і ми християни – і вони християни, і ми католики – і вони називають себе також католиками, і ми приймаємо перші сім вселенських Соборів – і вони, і ми віруємо в Пресв. Тройцю і божество Христа – і вони рівно ж, і ми відправляємо ту саму Службу Божу – і вони, і ми хрестимося трьома пальцями – і вони. Загалом, до XI ст. Церква була одна і одна віра, хоч різні обряди і різні церковні звичаї. Але, крім спільних правд і практик, є багато різниць, які відокремлюють нас від них. Ми віримо, що Св. Дух походить від Отця і Сина, а вони, нез'єдинені, – що тільки від Отця, що Матір Божа є Непорочно Зачата – а вони перечуть, ми признаємо головство (примат) папи римського в Церкві – а вони перечуть, ми віримо, що важно закрючене подружжя є нерозривне – а вони твердять, що можна його розв'язати, якщо муж або жена попов-



На фото: Дзвіниця у с. Підгірці

нять чужоложство, ми віримо, що відпусти скорочують кари в чистилищі – а вони цього не признають; так що віра в нас в дечому спільна, але далеко не одна і та сама. Та й обряд їх – т. зв. синодальний, а в нас – давній київський. Найкраще свідчить про різниці той факт, що ми приймаємо 20 вселенських Соборів, а вони – тільки перших сім. З того всього Ви наглядно бачите, яка величезна різниця між нашим і їхнім православ'єм. Та все-таки ми не можемо зрікатися слова «православний», бо це не має змислу. Якщо би відказувались від слова «православний», то наші вороги очернювали б нас, що ми самі признаємо, що ми неправдиво славимо Бога.



На фото: Замок у с. Підгірці.

Далі, на Великому Вході на Службі Божій ми виголошуємо: «І всіх вас, православних християн, да пом'янет...». Деякі хочуть заступити це словом: «Всіх вас, правовірних», – але це не те саме. Бо правовірний той, що право вірить, а вірити є внутрішнім актом розуму і волі, і щойно його виявом назовні є славлення Бога. Крім того, треба би також змінювати слово «православний» і в інших богослуженнях, – а таких місць є дуже багато. Найдивніше було би те, якщо би ми хотіли змінити цей термін в Службі св. Льва-папи, котрий як сказано, впровадив його в життя. А в його тропарі величаємо папу, як «православ'я наставника...», а в стихирах кличемо: «Что ты іменуем, Богодухновеніе? Главу ли православныя Церкви Христовы?... Петра верховного престола наслідник был еси...» Рівно ж папу Мартина називаємо в богослуженнях: «Православных учений наставника всеславна... украсивъ Петровъ Божественный престоль». Одне слово ще не рішає про віру, хоч часом воно дуже важне, а часом навіть може бути середником до обману, як ось в нашому випадкові. І в світському житті лучається спільна назва для двох різних світоглядів, як от, наприклад, комуністи і націоналісти уживають тої самої спільної назви «Україна», хоч себе поборюють, розуміють два протилежні державні устрої на тій самій землі, яку означає слово «Україна». В кінці, як глибоко віримо і сильно переконані, що колись, може, і не так вже далеко в майбутньому, прийде до того, що нез'єдинені прилучаться до Католицької Церкви. Бо ми і вони молимося щодня на Службі Божій про з'єдинення Церков, і слово «православний» тоді буде вже означувати одну Церкву, як було це до патріярха Керулярія. Впрочім, і нині усі росіяни, що признають головство папи римського, називають себе православними католиками. До того всього додаймо і те, що уся західна латинська католицька Церква уживає в Літургії, і інших богослуженнях і церковних та богословських творах терміну orthodoxa – православний – як свого притаманного, та й ніколи його не зрічеться і не усуне з уживання. Чого ж би ми мали його боятися і цуратися? Треба лише його добре пояснити і добре розуміти, а головне – не дати себе обманути тим, що підсувають під нього інший змисл» (Й.Сліпий. 1953 р., серпня 19, Маклаково, м-ко, Красноярський Край. – Пастирське послання митрополита Йосифа Сліпого до духовенства і вірних «Наша Церква». Архів Згромадження сестер Милосердя св. Вікентія. Спр. № 3, рукопис, оригін. «І пізнаєте Правду...», 1953-1963 рр. Документи Матеріали Світлина. с. 50-57).

Сліпа злоба і ненависть до нашої Традиції і церковної Спадщини змушує застанувитися над думками патріярха Йосифа Сліпого у Звіті про УГКЦ в Україні (Рим, 18 липня 1982 року): «Деякі священники заступають навіть думку, щоб для українських католиків створити якусь Церкву латинського обряду, щоб тим зберегти католицьку віру без огляду на одночасну втрату дотеперішнього власного обряду і власної тисячолітньої християнської традиції... бо така Церква не являла б собою жодної небезпеки для московського патріярхату. Вирок смерті для УКЦ був би виконаний. Воно ясне, що такий концепт не може бути прийнятий українським народом... називаються в дуже рафінований спосіб навіть умови для злегалізування: 1) визнати хиби і гріхи в історії УКЦ; 2) зрезигнувати з власної дотеперішньої канонічної ієрархії... і відкинути її юрисдикцію; 3) санкціонувати всі латинізуючі елементи і звичаї, а що по простому означає наблизити УКЦ поступово до латинського обряду і тим відчужити таку Церкву від (цілості українського) народу».

Така Церква – гібрид, у галицькому заґумінку, і не є небезпечною для московського патріярха і Путіна. Чи не цього прагнуть наші ревнителі?

о. Тарас КРУПАЧ

Будь завжди вірним Христові!

Всеукраїнська християнська громадська організація «Українська молодь – Христові» працює в рамках молодіжного мирянського апостоляту. Вона об'єднує молодь для пропагування в суспільстві християнського способу життя, виховує в християнській моралі юнаків та юнок, готових працювати на благо Церкви. УМХ ставить перед собою завдання підвищувати духовний рівень молоді, допомагати їй у сприйнятті нею християнських цінностей, а також прищеплювати, розвивати і плекати любов до українських християнських дійств, традицій тощо. Але у планах УМХ – не лише проведення виховної та освітньої роботи, а й організація різних заходів, пов'язаних із церковними та національними святами, заснування культурно-мистецьких клубів, ансамблів, хорів, а також проведення таборів та молодіжний обмін в Україні і за кордоном.

Ось і цього літа протягом 10-16 липня члени УМХ відпочивали в Яремчі у монастирі отців-студитів. Молодь не тільки мала змогу гарно відпочити, але й духовно очиститись, хоча б на тиждень забути про цей суєтний світ. Щоранку УМХівці брали участь у святій Літургії, а щовечора спільно молилися у монастирській каплиці. Запрошені семінаристи проводили духовні бесіди на теми: «Роль людини в суспільстві», «Вплив мас-медіа на особистість» тощо, а також вчили розважати над прожитим днем.

Разом з тим молоді люди активно відпочивали: побували на горі Маківці, «підкорили» Говерлу, на підйомниках підіймалися на гору у селі Ворохта, із задоволенням купалися в річці, а щовечора розпалювали ватру і довго співали релігійних пісень на прославу Бога.

Та самим лише Яремчем відпочинок УМХівців не закінчився – з 1 по 10 серпня в Калуші та в с. Войнилів Калуського району, що на Івано-Франківщині, відбувся Всеукраїнський з'їзд УМХ. Сюди з'їхалась молодь не лише Галичини, а й навіть із Донецька. Вражень від табору – надзвичайно багато. Саме тут ми навчилися із звичайних кухонних дерев'яних ложечок майструвати художні настінні вироби, ліпити і розмальовувати тарілки, працювати із різною тканиною, випікати хліб у старовинній печі; поза тим, ознайомились із бджолярством та щодня слухали лекції із білетики, які проводили студенти Дрогобицької духовної семінарії. Також доволі корисними для молоді були виклади о. Олега Вереснюка з основ подружнього життя.

Дуже цікавим був (не так для львівської, як для донецької) молоді обряд вінчання. Саме так: в останній день табору УМХівці з захопленням бавилися у весілля. Спитаєте, як це бавилися? Ось так: імітували справжнє весілля. В середу зранку в церкві с. Войнилів відбулися заручини псевдомолодих. Потім псевдодружки ішли продавати молодому сорочку, за що отримали велику суму віддрукованих на ксероксі гривень. Пізніше – «плели долю» і заплітали молоду. Ввечері ж відбулося «вінчання». Водночас отець Олег пояснював кожну складову обряду вінчання. А опісля – забава: застілля і «жива» музика. А наступного дня ми вже стояли на зупинці, очікуючи потрібної «маршрутки» до Львова.

Ось так проводять свій вільний час члени УМХ: цілком довіряючись Божій опіці. Адже життя християнина повинне бути повністю наповнене релігійним змістом. А УМХ – це молодь, яка себе повністю віддає Христові. Вона намагається бути з Богом і в Бозі.

Надія ЗАБЛОЦЬКА



КАТЕХИЗМОВІ ПРАВДИ

о. Богдан ЛИПСЬКИЙ.
Духовність нашого обряду.
Нью-Йорк – Торонто, 1974.

Подібно, як при звичайних наших товариських відвідинах, входячи до хати, вітаємося з господарями й заховуємо відповідний церемоніал привітання, то тим більше мусимо затримати церемоніал, вироблений довголітньою традицією і доручений приписами нашого обряду тоді, коли входимо до церкви, до Божого храму. Давніше пояснювали ми, що всі наші Богослуження відбуваються



на центральній лінії у церкві, що йде від престолу аж до притвору серединою церкви. Саме на цій центральній лінії повинні ми, ввійшовши до церкви, перехреститись, звернутись в сторону престолу й віддати Богові поклін, що з грецької мови називається метанією. Опісля слідує цілування ікони на тетраподі, а далі – на аналоях і свічення лампад. Щойно опісля повинні ми займати місце в церкві, у т. зв. храмі вірних. І то так, щоб церква виповнювалась людьми від середини храму, а не від стін. Тому не є доброю виторена в нас практика ставати позаду храму, під стінами, коли є ще місце напереді храму. До церкви приходимо на Богослуження, щоб спільно помолитися й ця спільнота мусить бути підкреслена й зовнішньо. Коли ж, зокрема на Богослуженнях, на які приходять менше людей, а теж при уділюванні св. Тайн Хрещення, Миропомазання, Вінчання, ми сідаємо по цілій церкві, то це ніяк не робить враження спільноти, що ми разом об'єднані в молитві. Ми всі мусимо брати активну участь в Богослуженнях, а теж і при уділюванні св. Тайн, і відповідати на завзиви священника. Зокрема сильно це треба підкреслити щодо нашої участі в Службі Божій. На наші приватні молитви є час перед Богослуженнями, а не

НАША УЧАСТЬ У БОГОСЛУЖІННЯХ

підчас них, або тоді, коли ми заходимо до церкви поза часом Богослужень. Звичайно відмовляємо тоді т. зв. щоденні молитви, які є в кожному молитовнику на самому початку й закінчуються т. зв. «Началом обичним». Отже, і для цієї цілі, щоб себе скріпити в душі, щоб себе приготувати до Богослуження, треба приходити до церкви на декілька хвилин раніше, ще перед Богослуженням, а окремо це відноситься до св. Літургії. Коли ж Богослуження починаються, а передовсім Служба Божа, всі вірні мають вже бути в церкві, й тоді заперестаємо наші приватні молитви, а починаємо брати активну участь в Богослуженні, щоб «одним серцем, одними устами» хвалити Бога.

Призадумуючись далі над нашою участю в Богослуженнях у нашому східньому обряді, мусимо звернути пильну увагу на духову атмосферу цього обряду. Вияв Богочитання у різних віровизнаннях, а навіть й у тому самому віровизнанні, але в різних його обрядах (як це є, напр., у Католицькій Церкві, що має різні обряди), є дуже відмінний. Цей відмінний спосіб Богочитання є саме тим чинником, що рішає про певну релігійну атмосферу, питому

служити перед іконостасом.

До іншої дуже характерної зовнішньої ознаки, питомої нашому східньому обряду, належить поведінка людей у Божому храмі під час Богослужень. Напр., на Богослуженнях основна постава у вірних східнього обряду є стояча. Стояння при молитві – це найбільш достойна постава для віддання культу. Вона виключає людську вигоду, яку, зокрема, в нинішніх часах модерна людина хоче приміняти й у молитві (напр., м'які клячки).

Стояння при молитві має також своє довголітнє оправдання в християнській традиції. У нашому народі ця традиція збереглась в Краю до останнього часу. Сидження в церкві, лавки в Божому храмі є багато пізнішого походження і то походження здебільшого протестантського. Велику частину протестантських Богослужень займає читання св. Письма і його пояснення в проповіді, підчас чого протестанти сидять. Давніше і в латинському обряді храм вірних не був виповнений лавками.

Стояти підчас Богослужень має ще й ту користь, що стоячи ми ніколи не зробимо щось протилежного до літургічної функції при престолі. Коли ж сидимо, то можемо сісти якраз у невідповідному моменті, коли треба, напр., стояти.

Як знаємо, від свята Христова Воскресення аж до віддання св. П'ятдесятниці приписи східнього обряду виразно кажуть, що маємо стояти підчас Богослужень. Знову кожна неділя є пам'яткою Христова Воскресення, й тому ми здебільше стоїмо підчас Богослужень. Навіть св. Причастя в східньому обряді приймаємо стоячи, і це в ніякий спосіб не поменшує найбільшої поваги акту прийняття св. Причастя. Навпаки – й тут віддзеркалюємо наш питомий стиль Богочитання.

Ще дуже важливий запит: чи є припис битися у груди при кінці молитви «Вірую, Господи...»? Отже, немає жадного такого припису в нашому обряді. Це – не наше, не наш український звичай. Правда, колись наші священники, висповідавши вірного, казали: «А тепер бийся в груди». Це запозичений звичай. Прошу добре слідкувати, що робить священник перед Святим Причастям? Він хреститься тричі, роблячи при тому поклін головою. Так само повинні робити вірні, коли вимовляють слова: «Боже Милостивий», «Боже, будь мені грішному», «Боже, помилуй мене». Очевидно, биття у груди – це латинізм. Правда,

тільки такій чи іншій віроісповідній спільноті. Він впливає з релігійно-психічних залогів даної віроісповідної спільноти. Тому вона є інша в протестантів, інша – в католиків, інша – у приналежних до Західньої і Східньої Церков. Коли ж відразу на перший погляд не помітили б ми цієї питомої якійсь спільноті релігійної атмосфери, то це свідчило б, що в даній спільноті немає глибокої релігійної настанови. Бо зовнішні признаки мають віддзеркалювати внутрішню настанову. А саме цей внутрішній чинник є тим, що становить вартість даного релігійного культу.

До дуже характерної зовнішньої обставини нашого східнього обряду належить м. ін. іконостас. Він є у нашому обряді так конечний, що без нього наші Богослуження не мають того вислову, який повинні б мати. Богослуження східнього обряду є так побудовані, що вони конечно включають іконостас. Приписи нашого обряду виразно кажуть, що деякі частини Богослужень треба



митар, як знаємо, бився у груди, але це тільки притча. Церковна рубрика цього не знає і про це в ній ніде нічого не сказано. Важне є збудити в собі жаль за гріхи, а не битися у груди. Бо може бути й таке, що хтось б'ється у груди, а жалю за гріхи не має.



ГАРРІ ПОТТЕР: ЗІДПОЗІДЬ РЕЦЕНЗЕНТА

«Потероманія» почалась у червні 1997 року із публікації в Англії першої книги «Гаррі Поттер і Філософський Камінь». Коли книга «перетнула» Атлантику, то відразу утвердилась у списку бестселерів. Така ж доля спіткала й усі наступні книги про Гаррі.

Хто ж він, цей Гаррі Поттер? Він – всього лиш головний герой дитячих романів-казок, написаних шотландською письменницею Дж. К. Ролінг. Однак цей видуманий одинадцятилітній хлопчина у круглих окулярах, покликаний до життя силою художнього слова, буквально гіпнотично притягує до себе мільйони людей в усьому світі. Ніхто навіть не міг собі уявити, що містичні пригоди «чарівника, який лише вчиться» поб'ють усі рекорди у сфері видання книг і принесуть раніш невідомому автору славу і велике багатство. Так, у грудні 2000 року загальна кількість надрукованих книг сягнула сорока мільйонів примірників на більш ніж сорока мовах у сто тридцяти країнах світу. Джін Фейвел з видавництва «Схолостик», з яким Ролінг співпрацювала, згідна з такою заявою. «Це неймовірно, – зазначає вона. – Успіх «Гаррі Поттера» простіше віднести на рахунок втручання магії». Більше того, деякі вчителі, зачаровані світом Гаррі Поттера, намагалися внести його до класної кімнати: використовуючи книги Ролінг, вони склали відповідні задачі, вправи, а також захоували учнів до ігор на дану тематику. Багато видань випустили підручники і показники для ведення дискусій, щоб допомогти вчителям ввести дітей «у таємничий світ Гаррі», включаючи його окультні теми.

Що стосується Голівуду, завжди чутливого до змін суспільних настроїв – тут видно ту ж картину: в результаті угоди з легендарною кінокомпанією в кінцевому результаті буде створено сім фільмів – по одному на кожний том серії Ролінг.

Схвильовані батьки, а також багато шкіл і дитячих бібліотек відповіли на все це гарячим протестом. Деякі навіть подали у суд. Так, наприклад, у 2000 році у 19 штатах у США мали місце понад 400 виступів проти книг Ролінг. Цей рух докотився навіть до Англії. Директор однієї церковної початкової школи сказав: «Існує біблійне вчення про такі речі як чаклунство, демонів, диявола і окультизм. Від «Буття» до «Одкровення» Біблія чітко і неухильно навчає, що за всім цим стоїть реальність, могутня і небезпечна. По всьому Писанню червоною ниткою проходить думка, що люди не повинні мати з ним нічого спільного».

Проте лунають й інші голоси, котрі підтримують цілком протилежну точку зору. Джуді Горман, віцепрезидент у сфері освіти, стверджує, що Гаррі Поттер «не має нічого спільного з чаклунством. Сила видумки – і нічого більше». Сама Ролінг у відповідь на звинувачення стверджує: «Я нікого не намагаюсь втягнути у чорний світ магії. Це останнє, що я хотіла б зробити. Мій світ чаклунства – це лиш уява. І я вважаю, що це моральний світ». Полеміка, яка розгорнулася навколо книг про Гаррі Поттера, особливо щодо питання про використання книги Ролінг у державних школах, набирає апогею. Більшість, в яку входять «пропоттерівські» журналісти, педагоги, релігійні ліберали і захисники «свобод», підтримують шотландську письменницю. До протилежної меншини належать деякі критики, християнські батьки, вчителі, священики різних Церков, науковці, які вивчають різні культури, релігієзнавці. Цікаве дослідження провів священник Анатолій Берестов, доктор медичних наук, керівник Центру з реабілітації осіб, котрі постраждали від занять окультизмом і діяльності тоталітарних сект: «Випуск на наших теренах цих книг я вважаю не просто аморальним – це вже межує з геноцидом! Повальне захоплення чародійством і магією та іншими непотрібними для християнина речами ні до чого доброго не приведе. На жаль, я маю великий досвід спілкування з дітьми, які бездумно підхопили американську моду святкувати «Хеловін»: після таких «святкувань» вони дістають психічні розлади, потрапляють у неврологічні стаціонари. Мені, як лікарю, особливо зрозуміла згубність таких захоплень. Тепер до нас із Заходу йде хвиля «поттероманії» і це, безумовно, принесе ще більшу шкоду підростаючому поколінню. За манією послідує психічні розлади – в цьому я не сумніваюсь. Але це – ще півбіди. Біда в іншому: діти з раннього віку будуть вчитися жити «по-поттерівськи» – не думками про працю, а надією на яку-небудь чарівну паличку, яка за них сама все зробить».

Підвівши під цим ризиком, задаймо собі питання: якими будуть наслідки використання книг Ролінг у якості «підручника з етики» у державних школах? Який урожай людських душ збере окультний світ, «дякуючи»

книгам про Гаррі Поттера? Якими ще картинами «здивує» нас «голівудський» Поттер? Як мав би відповідати на ці та інші питання щодо цієї проблеми християнський богослов? Думаю, нам слід прислухатись до слів апостола Павла, які записані у першому посланні до Солунян 5:21-22: «Усе перевіряйте; тримайтеся того, що добре, і стримуйтеся від усякого роду лукавства». Ісус також засуджував нездатність багатьох своїх сучасників виносити правильне, бачити і розуміти очевидні речі (Пор.: Ів. 7:24).



Простий факт, що діти читають «більше» ще не означає, що вони отримують від читання емоційну, психологічну, моральну і духовну користь. Діти мають потребу у керівництві серед моря літератури. Чому? На це відповідає психолог Бруно Беттелхейм, автор книги «Чаклунство у дитячій літературі: значення і важливість казок»: «Діти не здатні аналізувати зміст книг і їх героїв так, як це роблять дорослі. Вони задають собі питання не «чи хочу я бути добрим?», а «на кого я хочу бути подібним?» Тому батькам необхідно привити дітям здатність до чіткого розрізнення добра і зла, щоб «зразок моральної людини» став центром їх виховання. У цьому книги Ролінг ніяк не зможуть допомогти, оскільки помічені етичною плутаниною, коли «добрі» персонажі постійно демонструють аморальну поведінку, досягаючи того, що вони самі для себе визначили як «добре».

Які ж слова й образи пропонує Ролінг у своїх книгах про Гаррі Поттера? Звичайно, у них зустрічаються й «добрі» тексти, розсіпані то тут, то там як той горох. Це – і вірність своїм товаришам, і бажання поділитися з ними своїм обідом, і виконання заповіді «не вбий». Але багато уроків Ролінг, прихованих від поверхневого погляду, далекі від досконалості:

- неправда, крадіж та обдурювання не тільки сприйнятливі, але часто й забавні;
- можна практикувати астрологію, заговори і магію взагалі;
- у непослузі немає нічого серйозного, поки тебе не впіймали;

- якщо ти «особливий», тобі не загрожує покарання, – навіть якщо ти винуватий;
- дорослі постійно заваджають, «плутаються під ногами»;
- правила придумані для того, щоб їх порушувати;
- помста вповні можлива.

Викликає занепокоєння і те, що автор регулярно і достатньо позитивно описує сцени пияцтва, які відбуваються на очах у дітей. Таким чином, про мораль можна сказати лише те, що книги Ролінг містять так багато морального суб'єктивізму і відкрито небіблійних вчинків, що їм дуже далеко до того, щоби вважатися взірцем моральності.

У своїй спробі згладити турботу, викликану появою книг про Гаррі Поттера, прихильники увесь час намагаються провести паралель між книгами Дж. Толкієна і К. Л. Льюїса – британськими класиками-фантастами. Але у подібній позиції є серйозні недоліки. І в першу чергу тому, що ці книги відносяться до категорії міфічної літератури. Це означає, що вони говорять про світ, який ніяк не пов'язаний із реальністю, у якій ми живемо. Книги ж про Поттера важко віднести до розряду «міфічної літератури»: події відбуваються у нашому двадцять першому столітті і начинені сучасними формами окультизму із посиланням на історичні особи та події (наприклад, Ніколас Фломель, «рука слави» і т. д.) Більше того, уява про те, що таке добро і зло у книгах про Гаррі Поттера, радикально відрізняється від того, що ми бачимо у Толкієна і Льюїса.

Найбільше ж насторожує увагу християнина те, що Ролінг використовує у своїх томах багато окультних практик, які, як частина релігійної системи, мають місце у сучасних язичницьких релігіях. По суті, книги про Гаррі Поттера проповідують певний вид релігії – т. зв. релігію «Вікка»: «Братство Чаклунів» (також відоме як «Вікка») – багатобрадовий, децентралізований рух, який виступає проти будь-якої форми догматизму. Він орієнтований на почитання природи, поклоніння Богині-матері, віровизнає політеїзм, у якійсь мірі обожествлює людину, розвиває її психічні здібності і практикує магію. Чаклуни практикують різні форми гадання; впадають у транс й інші альтернативні стани свідомості і використовують різноманітні заклинання.

Загалом, починаючи від 1990 року, із більшості видавництв «тече нескінченний потік» художньої молодіжної літератури, яка прославляє окультизм. Книги про Гаррі Поттера – всього лиш один із багатьох прикладів, який з усіх сил старається привити молоді великий інтерес до магії. І, не дивлячись на це все, а саме – викривлене представлення про етику, оголений окультизм і сцени безпричинного кровопролиття, – романи шотландської письменниці використовуються педагогами Західної Європи й Америки у державних школах. Поглиблює цю проблему ще й те, що багато вчителів використовують спеціальні підручники, складені за книгами Ролінг, щоби привернути школярів до окультизму і водночас налаштувати їх проти християнства.

Багатьох тішить, що книги про Гаррі Поттера «відтягнули» дітей від телевізорів та комп'ютерів. Але чи це краща альтернатива? Добре було б нам згадати суворе попередження Ісуса Христа: «...а хто спокусить одного з тих малих, що вірують у Мене, такому було б ліпше, якби млинове жорно повішано йому на шию, і він був утоплений у глибині моря» (Мт. 18:6). І, накінець, пам'ятаючи, що Бог усе контролює і в кінці кінців знищить усе, що колись повстало проти Нього (Пор.: 2 Кор. 10:4-5), християни можуть із впевненістю сприймати як щось тимчасове і книги про Гаррі Поттера, і їхній вплив на нашу культуру.

о. Тарас БОРОВЕЦЬ,
рецензент Львівської
Архієпархії



3 ІСТОРІЇ ЦЕРКВИ

СПОГАДИ ПРО ПЕРЕЖИТЕ

сестри Вен'ямини,
в миру – Володимирі
Марцінковської.
Згромадження Сестер
Пресвятої Родини.

(Закінчення, початок у попередніх числах)

Тоді ми звернулись до мого батька і брата з проською про прописку. А брат каже: «Чому ж ви скорше не сказали? Я купив начату хату, а свою квартиру здав; якби знав, був би в ній задержався і вас там прописав. А тепер треба шукати хату для прописки».

Пішли ми з батьком шукати хати по Калуші. Під вечір знайшли по вул. Лесі Українки, у Сербіна. Домовились, батько сам дав гроші за місяць і за ремонт, взяв домову книгу і план хати на прописку. По кількох днях брат мені каже: «Я вас прописав, але знай, вас не легко було прописати, а головн с. Андрею – були великі труднощі. Ти йди до праці, я вже домовився в артілі «Перемога».

З першого листопада я пішла працювати. Тамті дві сестри, ще виїхали раніше, ще не прописались і приїхали до нас. Вже нас знову четверо, а одна тільки працює... Господар винаймив квартиру на двох, а живуть четверо... Скаржитесь братові, а брат мені каже: «Як так, сестри не можуть зрозуміти обставин?!» – «Як їм скажеш: «Вибирайтеся»? – може, не мають де піти, і разом привикли...

Так ми і далі жили. Брат допомагав з хати чим лиш міг. С. Єремій стало те незрозумілим, як може брат так допомагати? Певно, за те йому щось дають... І почала їздити, говорити: треба, мовляв, щоб не жили біля родини, треба, щоби всі чотири разом були прописані... Так ми прожили цілий рік.

Брат постарався, щоб мені виділили двокімнатну квартиру. О. Вольницький і о. Гірняк дали по 100 крб. Отець ігумен Грень приїхав і по довгій суперечці сказав їхати до Долини, до спільності, а не поблизу рідні. Я тоді сказала: «Не знаю, чи то на добре вийде». Відповів: «То вже побачимо в другій точці, а тепер слухайте, що вам говорять».

Я відразу пішла працювати в дитбудинок швеєю, бо іншої роботи не було. Ми з собою дещо привезли і думали, що якимось проживемо. Однак довго там не дали жити. Нас виписали, і ми скиталися два роки, ніде не прописані. Ми поїхали до Брошнева з наміром там прописатися, та, помімо старань і посередництва, нічого не вийшло, бо нас так і не прописали. Ще і з села виганяли, так що ми мусили фактично йти в підпілля і ходили по хатах, щоб нас де не застали. С. Андрея сильно захворіла, лікувалась у лікарні, а після того ще і ногу скрутила. Я пішла, хоч непрописана, на курси, але не могла працювати, бо нікому було доглядати с. Андрею.

Врешті ми вже були спаковані їхати назад у Сибір. Але я пішла ще раз до брата, щоб прописав. Він послухав – з тим, що то вже в останній раз прописує. Та все одно нас часто «відвідували» і часто робили обшуки: до 1974 року дуже часто, до двох разів на місяць, а після 1974-го – рідше, раз на два-три місяці.

Одного разу прийшов до нас якийсь мужчина, сказав, що на перевірку. Мали ми враження, що то – перебранний кагебіст, але якийсь авантюрний – забрав у нас із погрозами всі гроші, які ми мали, і ще зажадав, щоби зняли з книжки. С. Андрея пішла з ним в ошадкасу, а я піднялась наверх, до вчителя музшколи, щоби подзвонити на міліцію. Однак ніхто не відповідав. Тоді вчитель пішов до музшколи, і з директором разом дозвонились до міліції. Сказали їм, що виїжджають до каси. Але наш контролер втік, і вони його не шукали. Навіть акта не захотіли скласти. Пішов потім мій батько в тій самій справі, але й він нічого не добився – сказали йому, що то, напевно, ксьондз хотів нас ограбувати. Після того ще багато раз приходили і не знати що хотіли.

1976 року с. Андрея померла в Чорткові, 28 листопада. Все одно після того мене регулярно відвідували.

Закінчення публікації.

«Цвійду в дім Твій, поклонюся храмові святому Твоєму»



Увесь світ знає, що Україна славиться численними архітектурними пам'ятками, зокрема храмами. Незважаючи на те, що протягом століть загарбники масово їх руйнували, український народ все ж будував і продовжує будувати свої святині.

На 27 вересня припадає празник Воздвиження Чесного Хреста Господнього, що є храмовим празником вірних в селищі Рудно. При в'їзді до селища височіє на горбочку Господній храм, котрий носить ім'я цього великого свята. Скільки-то поколінь побувало в його стінах: одних христили, інші тут вінчалися, а ще інших відпроваджували в останню путь. Величну споруду церкви оточують столітні липи, а зі східної сторони – вище церкви – відкрито новий цвинтар.

Свого віку святиня не ховає – з літопису храму відомо, що будівля належить до архітектури візантійського стилю і походить приблизно з XIV століття. За свідченням архівних документів, храм Воздвиження Чесного Хреста Господнього в Рудно був власністю чину отців-василіян. Проте дата, котра викарбувана на фасаді церкви, стосується 1678 року. Очевидно, вона засвідчує становлення будівлі як власне храму.

Колись на передній стіні церкви була дзвіниця, збудована на взір оборонної стіни, зиркаючи на всі боки отворами-бійницями. Водночас дзвіниця служила і як сторожова вежа. У її середині було дві кімнатки: одна – для хористів, друга – для зберігання старих речей (ікон, книг, риз, рушників тощо). Тут було чотири дзвони, які сповіщали не тільки про Службу Божу, Вечірню чи Утреню, а й про пожежу чи повінь (на жаль, під час Першої світової війни дзвони ці забрали російські окупанти). Був також при церкві дзвонар, а у дзвіниці мали прихисток вартівники, озброєні коштуром, котрі пильнували порядку.

У церкві, крім головного, є ще два малих побічних престоли, на яких у свій час відправлялися менші Богослужіння, наприклад, маївка. Для голошення духовних наук у храмі споруджено проповідальницю. Приблизно у 1930-32 роках стіни храму було піднято на півтора метра, причому дах

збережено оригінальним (всі реставрації у святині проводились з дозволу комісії над старовиною). У тих же 1930-х роках перед церквою було споруджено нову дзвіницю у вигляді стіни, котра вміщає у собі браму. У 1966 році будівлю храму обгородили півтораметровою сіткою з грубого дроту, а також поставили дві брами (одна – при вході до дзвіниці, інша – на цвинтар) і сходи (91 сходинок).

Після псевдособору 1946 року у церкві відправляли священники Московського патріархату, і лише в грудні 1989 року храм знову повернуто у лоно УГКЦ. Незмінним парохом аж до смерті в 2002 році був о. Роман Каспришин. За його душпастирства біля храму був побудований будиночок, у якому розміщено котельню і кімнату, де відбуваються різні парафіяльні заходи (репетиції хору, заняття з вірними та пластунами тощо). Також за час служіння о. Романа було добудоване й приведене до теперішнього вигляду святилище та проведено ремонт у храмі. Також отець-парох побудував дві каплиці: одну – біля центральних сходів на місці зруйнованого біль-



шовиками хреста, встановленого свого часу на честь Покрови Пресвятої Богородиці (її посвятив бл. п. Митрополит Володимир Стернюк), а другу, присвячену блаж. свящмуч. Миколаю Чарнецькому, – на церковному подвір'ї. Її у річницю смерті о. Романа посвячував теперішній Високопреосвященний Архієпископ Львівський Ігор Возняк.

Про довголіття церкви нагадують два хрести, які височіють біля храму над селищем. У 2005 році старі хрести було замінено на нові, дубові, адже колишні від часу так постаріли, що у кожную хвилину при сильнішому пориві вітру могли впасти.

Як годиться, в житті кожного християнина храм займає центральне місце. Це розуміють і руднівчани, котрі ревно прикрашають свою святиню вишивками, орнаментами і власною присутністю. А щедрі датки на добро Божого храму є завдатком на його майбутнє довголіття. Маючи таких поважних парафіян, наш храм і надалі буде радувати і око, і серце.

Надія ЗАБЛОЦЬКА

Вітаємо ювілярів

Святкують ювілеї у вересні:

35-річчя священства – о. Петро Зеленюх (28. 09)
30-річчя священства – о. Володимир Отчич (09. 09)
30-річчя священства – о. Федір Дубей (14. 09)
20-річчя священства – о. Богдан Чабан (07.09)
15-річчя священства – о. Юрій Пастернак (21. 09)
5-річчя священства – о. Ігор Демків (27.09)

65-річчя уродин – о. Ярослав Вовк (01. 09)
60-річчя уродин – о. Іван Кушнірецький (19. 09)
40-річчя уродин – о. Аскольд Мальчицький (30.09)
30-річчя уродин – о. Іван Колтун (10.09)

Хочете щасливої любові – не будьте еґотами



Американські дослідники з'ясували, що особистості, які вміють любити людство в цілому, як правило, більш щасливі й у любові до конкретної людини.

Схильність до альтруїстичної любові перевіряли, пропонуючи людям погодитися або не погодитися із твердженнями на зразок «я краще буду страждати сам, аніж дозволю страждати коханій людині» або «я волю пожертвувати своїми потребами, аби коханий задо-

Бережи себе

вольнив свої». Альтруїсти частіше називали своє життя взагалі і свій шлюб зокрема «дуже щасливими».

Серед тих, хто не виявив схильності до альтруїзму, назвали свій шлюб «дуже щасливим» 50% опитаних, а серед альтруїстів – 67%. Альтруїстів виявилось більше і серед тих, хто є одруженим (40%). Серед тих, хто ніколи не був одруженим, їх було 20%, серед розлучених – 26-28%.

Інші результати дослідження:

- здатність до співпереживання у жінок розвинена сильніше, ніж у чоловіків;
- у дітей, що виростили в повній родині, здатність до співпереживання розвинена небагато сильніше, ніж у тих, кого ростила одна мати;
- найменш схильні до співчуття діти, особливо дівчатка, яких виховував один батько;
- не вдалося виявити якогось зв'язку між співчуттям, альтруїзмом і фінансовим благополуччям.

Сон лікує пам'ять



Ніщо не буває краще від повноцінного сну вночі, особливо для відновлення пам'яті або підвищенні здатності до вивчення іноземних мов, твердять американські дослідники. Вигоди від сну загальновідомі, але вчені із Чиказького університету провели нове дослідження. Воно доводить, що в той час, поки ми спимо, мозкова діяльність закріплює наші денні знання та інформацію в пам'яті, забезпечуючи тим самим більш високі темпи вивчення предметів і мов.

«Сон має, принаймні, два окремих ефекти на пам'ять, – сказав Деніел Марґоліаш із Чиказького університету. – Сон об'єднує спогади, захищаючи їх від наступного втручання або розпаду. Сон також, схоже, повертає або відновлює загублені спогади». Марґоліаш та

його колеги перевірили здатність трьох груп студентів коледжу запам'ятовувати інформацію. Їм пропонували запам'ятати слова, попередньо порівнявши їхні здібності і розподіливши по групах рівномірно зі студентами з однаковими здібностями.

Перевірка на ефективність запам'ятовування в першій групі проводилась уже через одну годину. У підсумку тільки 54 відсотки студентів ще пам'ятали слова. Другу групу навчали ранком і перевіряли через 12 годин. Тільки 10 відсотків із них мали більші успіхи в запам'ятовуванні слів. Але ті студенти, які навчалися ввечері й перевірялися наступного ранку, після нічного сну, поліпшили процес запам'ятовування слів на 19 відсотків.

Коли студенти, які були навчені вранці, знову перевірялись наступного дня, після сну, то кращих результатів по запам'ятовуванню слів серед них показало набагато більше. Таким чином, учені зробили висновок, що сон підсилює значиму інформацію, отриману вдень, і послаблює другорядну, поліпшуючи пам'ять і процес навчання.

За матеріалами Medlinks